

CHƯƠNG V: TÂY ÂU THỜI KÌ TRUNG ĐẠI (TỪ THẾ KỈ V ĐẾN THẾ KỈ XIV)

Bài 10:

THỜI KÌ HÌNH THÀNH VÀ PHÁT TRIỂN CỦA CHẾ ĐỘ PHONG KIẾN TÂY ÂU

1. Quá trình hình thành các vương quốc phong kiến Tây Âu

- Thế kỉ III, đế quốc Rô-ma lâm vào tình trạng khủng hoảng.
  - Năm 476, bị tộc người German xâm chiếm. Đế quốc Rô-ma diệt vong, chế độ chiếm nô kết thúc, mở đầu cho thời đại phong kiến ở châu Âu.
  - Sau khi tràn vào lãnh thổ Rô-ma, tộc người German đã:
    - + Thụ tiêu bộ máy nhà nước cũ, thành lập nên nhiều vương quốc mới như: vương quốc Phơ-răng, vương quốc Ăng-glô Xắc-xông, vương quốc Đông Gốt, Tây Gốt,...
    - + Chiếm ruộng đất của chủ nô Rô-ma cũ rồi chia cho nhau.
    - + Thủ lĩnh của họ tự xưng Vua và tiến hành phong tước vị tạo nên tầng lớp quý tộc vũ sĩ.
    - + Tiếp thu Ki-tô giáo, phong tặng đất đai, tước vị cho nhà thờ, tạo nên tầng lớp quý tộc tăng lữ.
    - + Tầng lớp quý tộc vũ sĩ, quý tộc tăng lữ có nhiều đặc quyền, giàu có, trở thành lãnh chúa phong kiến. Nô lệ và nông dân bị biến thành nông nô, sống phụ thuộc vào lãnh chúa.
- Quan hệ sản xuất phong kiến được hình thành ở Tây Âu

CÁC QUỐC GIA PHONG KIẾN TÂY ÂU

2. Xã hội phong kiến Tây Âu

a. Lãnh địa phong kiến

* Khái niệm

- Lãnh địa phong kiến là vùng đất đai riêng của lãnh chúa, là một đơn vị kinh tế và chính trị độc lập trong thời kì phong kiến phân quyền ở Tây Âu.

- Trong lãnh địa có khu đất của lãnh chúa và nhiều khu đất khẩu phần được lãnh chúa giao cho nông nô cày cấy và thu tô thuế.

* Kinh tế

- Mọi thứ cần dùng trong lãnh địa đều do nông nô tự sản xuất ra. Không có sự trao đổi, mua bán với bên ngoài (trừ hai mặt hàng là muối và sắt).
→ Mỗi lãnh địa là một đơn vị kinh tế đóng kín, mang tính tự nhiên tự cấp và tự túc.

* Chính trị

- Mỗi lãnh địa được là một đơn vị chính trị độc lập.
- Lãnh chúa cai trị lãnh địa như một vị vua thật sự, có quân đội, luật pháp, tòa án, chế độ thuế khóa và đồng tiền riêng.
- Nhà vua được xem như là một vị lãnh chúa lớn nhất. Đây là biểu hiện của chế độ phong kiến phân quyền Tây Âu thời kì trung đại.

b. Đời sống trong lãnh địa

- Lãnh chúa có cuộc sống nhàn rỗi và xa hoa. Họ bóc lột nặng nề và đối xử tàn nhẫn với nông nô.
- Nông nô là lực lượng sản xuất chính trong lãnh địa. Họ bị gắn chặt và lệ thuộc vào lãnh chúa, phải nộp tô rất nặng cùng nhiều thứ thuế và lao dịch khác. Tuy nhiên, họ được tự do trong hoạt động sản xuất, được tự do sở hữu nông cụ, nhà cửa và có gia đình riêng.
- Nông nô bị bóc lột nặng nề, nên đã nhiều lần nổi dậy chống lại lãnh chúa.

Nông nô sản xuất

Lãnh địa phong kiến

3. Sự xuất hiện các thành thị trung đại

a. Nguyên nhân ra đời của thành thị

- Thế kỉ XI, những tiền đề của nền kinh tế hàng hóa đã xuất hiện ở Tây Âu.
- Thủ công nghiệp tách khỏi nông nghiệp. Một số người thợ thủ công tìm cách thoát khỏi lãnh địa để tìm đến những nơi có đông người qua lại vừa sản xuất, vừa mua bán
→ Thành thị ra đời.

– Ngoài ra, còn có những thành thị do các lãnh chúa lập ra hoặc khôi phục lại thành thị thời kì cổ đại.

b. Hoạt động kinh tế trong thành thị

- Đa phần cư dân chủ yếu trong thành thị là thợ thủ công và thương nhân.
- Họ đã thành lập nên các tổ chức với tên gọi là phường hội và thương hội.
- Hằng năm, thương nhân còn tổ chức các hội chợ lớn để giao lưu, buôn bán.

c. Vai trò của thành thị trung đại

- Phá vỡ nền kinh tế tự cấp và tự túc, tạo điều kiện thuận lợi cho nền kinh tế hàng hóa giản đơn phát triển.
- Góp phần xóa bỏ chế độ phong kiến phân quyền, xây dựng chế độ phong kiến tập quyền, thống nhất quốc gia và dân tộc.
- Mang lại bầu không khí tự do và mở mang tri thức, góp phần hình thành một số trường đại học lớn ở châu Âu.

Thành thị trung đại

Đời sống thành thị

CÂU HỎI ÔN TẬP

Câu 1: Các giai cấp lãnh chúa phong kiến và nông nô trong xã hội phong kiến Tây Âu được hình thành như thế nào?

Câu 2: Thế nào là lãnh địa phong kiến? Đời sống kinh tế và chính trị trong mỗi lãnh địa phong kiến được thể hiện như thế nào?

Câu 3: Hãy cho biết điểm khác biệt cơ bản giữa chế độ phong kiến phương Đông và phương Tây là gì?

Câu 4: Tại sao nói: “Thành thị trung đại ra đời lại góp phần hình thành nên một số trường đại học lớn ở châu Âu”?